FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 10/4285 Arkiv sakID.: 10/1067	Saksbehandler: Wilhelm Morgenstierne
Sluttbehandlede vedtaksinnstans: Plan- og utviklingsutvalg		
Sak nr.: 037/10	PLAN- OG UTVIKLINGSUTVALG	Dato: 25.05.2010

HØRING AV FORSLAG TIL FORSKRIFT FOR UTVALGTE NATURTYPER

Vedlegg: 1. Høringsnotat med vedlegg fra Direktoratet for naturforvaltning, datert 23.03.2010

Saksopplysninger og saksbehandlers vurdering:

I tilknytning til naturmangfoldsloven som trådte i kraft 01.07.2009 har Direktoratet for naturforvaltning sendt ut forslag til Forskrift om utvalgte naturtyper til høring.

Formålet med forskriften er å ivareta mangfoldet av naturtyper innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype, jf. naturmangfoldsloven § 4.

Forskriften omfatter 5 naturtyper hvorav kun en foreløpig er registrert i Fauske kommune. De fem naturtypene er:

- Slåttemark (registret i Fauske kommune)
- Slåttemyr
- Hule eiker
- Kalk-lindeskog
- Kalksjøer

Forskriften medfører at §§ 52-56 i naturmangfoldsloven skal anvendes i tilknytning til de utvalgte naturtypene i forskriften. Det betyr at offentlige organ i tilknytning til vedtak som berøres av naturmangfoldsloven, må ta særskilt hensyn til de utvalgte naturtypene for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand. Dette vil kunne virke som et hinder i forhold til for eksempel byggesaker og reguleringsplaner.

For skogbrukstiltak og jordbrukstiltak som berører utvalgte naturtyper og som ikke utgangspunktet krever tillatelse, vil det være meldeplikt. Denne meldepliktsordningen skal forvaltes av kommunen.

Eiere eller brukere av jordbrukseiendom kan søke kommunen om godkjenning av miljøplan. På det viset vil det ikke være nødvendig med melding av jordbrukstiltak som er i samsvar med miljøplanen.

INNSTILLING :

Plan- og utviklingsutvalget har vurdert forslaget til Forskrift for utvalgte naturtyper og har ingen innvendinger til forslaget.

Fauske, 11.05.2010

Ragnar Pettersen
Rådmann

DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING

Fauske kommune
PLW | Saksbeh. WMO
10/5-10
Klassering
J. ID 10/4157 | S. ID 10/1067

Jf høringsliste

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2010/2809 ART-NK-PJSA
Arkivkode:

Dato:
23.03.2010

Høring av forslag til forskrift for utvalgte naturtyper

Direktoratet for naturforvaltning (DN) sender med dette forslag til forskrift for utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven på høring.

Naturmangfoldloven åpner for at det kan fastsettes forskrift som gir naturtyper status som utvalgt (jf. § 52). Høringsforslaget omfatter fem naturtyper.

Høringsfristen er 23. juni 2010.

Bakgrunn

Norge har et stort antall naturtyper som er av spesiell verdi for biologisk mangfold. Slike naturtyper kjennetegnes gjerne av faktorer som forekomst av rødlistearter, stabile eller spesielle økologiske forhold, stor artsrikdom, sjeldenhet, viktige biologiske funksjoner, høy produksjon og/eller sterk tilbakegang.

I dag anses utryddelsen av arter som en av de viktigste og største miljøtrusler verden står overfor. På global basis er det påvist at arter har dødd ut i stadig høyere tempo i løpet av de siste tiårene. Den viktigste årsaken til tap av arter og bestander antas å være endringer i naturtyper og leveområder for planter og dyr som følge av inngrep, arealbruk og innføring av nye driftsformer i bl.a. landbruket.

Til tross for omfattende tiltak og positiv utvikling på enkelte områder har imidlertid en rekke naturtyper i løpet av de siste femti årene gått sterkt tilbake.

Som følge av dette må en rekke natur- og områdetyper med stor verdi for biologisk mangfold i dag anses som spesielt hensynskrevende, dvs. at de må vies særlig oppmerksomhet i den framtidige arealforvaltningen. For å gjøre noe med tapet av naturmangfoldet satte miljøvernministrene i EU-landene seg et klart mål i Gøteborg i 2001. Målet var "å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010". Alle miljøvernministrene i Europa, inkludert den norske,

Besøksadresse:
Tungasletta 2
Postadresse:
Postboks 5672 Sluppen
N-7485 Trondheim

Telefon:
73 58 05 00
Telefaks:
73 58 05 01

Videokonf:
73 90 51 40

Internett:
www.dirnat.no
E-post:
Postmottak@dirnat.no

Saksbehandler:
Per Johan Salberg
Telefon:
73 58 05 53

ga sin tilslutning til dette målet på ministerkonferansen i Kiev i 2003. I St. meld. Nr 21 (2004-2005) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, er dette en av Regjeringens hovedprioriteringer.

Truet og sårbar natur står sentralt når målet er å stanse tap av naturens mangfold. Reglene i naturmangfoldloven om prioriterte arter og utvalgte naturtyper skal bidra til å stanse tap av biologisk mangfold.

Soria Moria II sier at regjeringen skal: "Bruke naturmangfoldloven aktivt for å redusere antall truede arter pågjeldende rødliste og sikre at de mest truede naturtyper får status som utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven".

Samarbeid i forkant av høring

Direktoratet for naturforvaltning har på oppdrag fra Miljøverndepartementet ledet en prosess med å velge ut hvilke naturtyper som bør få økt beskyttelse gjennom naturmangfoldloven. Prosessen har involvert berørte interesseorganisasjoner og etater i forkant av høringen. DN har i flere år samarbeidet med organisasjoner og etater innenfor arbeidet med trua arter og naturtyper. Denne gruppen (også kalt Rådgivende gruppe for trua arter) har bestått av representanter fra naturvernorganisasjoner, Norges skogeierforbund, Bondelaget, Statens landbruksforvaltning, Fiskeridirektoratet, Artsdatabanken, fylkesmennenes kontaktutvalg og Direktoratet for naturforvaltning.

Det ble avholdt et heldagsseminar om forslagene i Stjørdal 9. desember 2009. Alle interesseorganisasjoner som ga uttalelse til naturmangfoldloven og Sametinget ble invitert til å delta på dette seminaret, samt Rådgivende gruppe. I forkant av seminaret ble en "brutto"-liste over aktuelle naturtype til første høringsrunde sendt ut. På seminaret 9. desember 2009 ble denne listen vurdert og diskutert. I tillegg har direktoratet forelagt selve forskriftsutkastene for noen av de største organisasjonene. Videre arrangerte direktoratet et seminar om truede arter og naturtyper den 16.-17. februar 2010 i Trondheim, der en rekke interesseorganisasjoner var invitert.

Direktoratet for naturforvaltning har kommet fram til et forslag til naturtyper som i denne omgang bør foreslås å få status som utvalgt naturtype, se nedenfor. I de neste årene vil flere naturtyper bli vurdert, også i samarbeid med interesseorganisasjoner og etater, med sikte på bli gitt status som utvalgt naturtype.

Når det gjelder samiske interesser og reinsdriftsinteresser kan det nevnes at Sametinget, i tillegg til den kontakt som er omtalt ovenfor, også har fått tilbud om konsultasjon. Sametinget har imidlertid meldt tilbake at man ikke ønsker konsultasjon før alminnelig høring. Sametinget vil komme tilbake til spørsmålet om konsultasjon etter høringen.
Videre vil det bli tatt særskilt kontakt med Norske reindriftsamers landsforbund i høringsprosessen, i tillegg til at organisasjonen står som høringsinstans.

Viktige premisser for høringsforslaget

I tillegg til at naturtypen som regel vil oppfylle minst ett av kriteriene (nevnt senere i brevet) som nevnt i naturmangfoldloven for utvelgelse av utvalgte naturtyper (§ 52), har viktige premisser for det utvalget som er gjort nå, vært at det er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tilgjengelighet av stedfestet informasjon om forekomster av naturtypen, og at handlingsplaner skal være utarbeidet eller påbegynt.

Høringsforslaget

Forskriften angir de naturtyper som er utvalgt. For noen utvalgte naturtyper vil den også begrense anvendelsen til forekomster av en viss kvalitet, en viss størrelse eller til visse deler av landet. For de naturtypene som foreslås utvalgt i denne runden, er det f. eks. foretatt en kvalitativ avgrensning for forekomster av slåttemark og slåttemyr.

Følgende naturtyper foreslås som utvalgte naturtyper:

1. Slåttemark
2. Slåttemyr
3. Kalksjøer
4. Kalk-lindeskog
5. Hule eiker

I vedlegg 1 er det en kort omtale av de enkelte naturtypene. Der er det også vist til en internettadresse til handlingsplanene for naturtypene med utfyllende informasjon. Vedlegget er ikke en del av forskriften.

Forskriften vil imidlertid ikke inneholde regler om konsekvensene av at en naturtype er utvalgt. Det vil fremgå direkte av naturmangfoldloven §§ 53-56. Det er for ordens skyld også presisert i forskriftens § 4 om utvelgelsens betydning. Det vises for øvrig til omtalen av naturmangfoldloven og utvelgelsens betydning nedenfor.

Forskriften vil heller ikke inneholde regler om hvilke hensyn som skal vektlegges ved behandling av søknader om tillatelser eller ved tildeling av tilskudd. Det vil følge direkte av naturmangfoldloven og de aktuelle sektorlover og plan- og bygningsloven. Forvaltningen skal skje gjennom bærekraftig bruk. Utvelging av naturtyper som utvalgt naturtype medfører ingen overføring av myndighet fra sektormyndighet til miljømyndighet.

Forskriften for utvalgte naturtyper er vedlagt (vedlegg 2).

Hjemmelsgrunnlag

For en mer inngående orientering om naturmangfoldloven, vil vi anbefale høringsinstansene å gå inn på Miljøverndepartementets internettsider om den nye naturmangfoldloven, der utvalgte naturtyper er gitt bred omtale http://www.regjeringen.no/dep/md/tema/naturmangfold/ny-naturmangfoldslov.html?id=552994)

Vi anbefaler også å lese de særskilte merknadene i Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), se: http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/regpubl/otprp/2008-2009/otprp-nr-52-2008-2009-/21.html?id=552588

Formålet med naturmangfoldloven er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på for fremtiden, også slik at den gir grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Bærekraftig bruk skal – i samsvar med formålsbestemmelsen for loven – være et sentralt virkemiddel for å ta vare på naturmangfoldet.

Naturtype er i naturmangfoldloven definert som ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster, jf § 3 bokstav j).

Målet for naturtyper er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype, jf naturmangfoldloven § 4.

Bruken av miljøprinsippene, jf. naturmangfoldloven § 7.

Forskriften er utformet med tanke på at naturtypene skal tas vare på for fremtiden, jf. naturmangfoldloven §§ 1 og 4.

I tillegg til kriteriene i naturmangfoldloven § 52, har viktige premisser for det utvalget som er gjort nå, vært at det er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8, og tilgjengelighet på stedfestet informasjon om de aktuelle naturtypene. De naturtyper som foreslås i denne høringsrunden består derfor av naturtyper som det er utarbeidet handlingsplaner for eller der handlingsplaner er under utarbeidelse eller sluttføring.

Likevel vil kunnskapsgrunnlaget variere for de enkelte naturtyper, og trusselbildet er sammensatt. I tillegg er det vanskelig å vurdere det framtidige trusselbildet. Der det har vært tvil om konsekvensene av ulike tiltak i naturtypene og om hvilket restriksjonsnivå forskriften bør ligge på, er det lagt vekt på føre-var prinsippet i § 9 for å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Eksisterende trusler og eventuelle framtidige trusler er sett på og vurdert i sammenheng, jf. prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning i § 10.

Et annet viktig premiss har vært at ikke andre virkemidler enn bruk av naturmangfoldloven § 52 fremstår som mer hensiktsmessig.

Myndighetenes vurderingsplikt

Når det foreligger dokumentasjon for at en naturtype etter vitenskapelige kriterier antas å ha en tilstand eller utvikling som strider mot målet i § 4, har myndighetene en plikt, av eget tiltak eller etter krav fra en organisasjon eller andre med rettslig interesse, til å vurdere om det bør en naturtype bør utpekes som utvalgt naturtype, jf naturmangfoldloven § 52, andre ledd.

Kriterier for utvelging

Utenfor verneområdene, er noe natur å betrakte som mer viktig enn annen natur. Naturmangfoldlovens § 52 åpner for å velge ut naturtyper gjennom forskriftvedtatt av Kongen i statsråd. Ved avgjørelsen av om en naturtype skal bli utvalgt, skal det legges særlig vekt på om
a) naturtypen har en utvikling eller tilstand som strider mot målet i § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer),
b) naturtypen er viktig for en eller flere prioriterte arter,
c) naturtypen har en vesentlig andel av sin utbredelse i Norge, eller
d) det er internasjonale forpliktelser knyttet til naturtypen.

Vedtaksmyndighet

Det er Kongen i statsråd som fastsetter forskriften utvalgte naturtyper. Dette innebærer at myndigheten til å fastsette forskrift forskriften ikke kan delegeres til underliggende organer. Forslag til forskrift forberedes av Direktoratet for naturforvaltning og fremmes av Miljøverndepartementet.

Utvelgingens betydning
Utvalgte naturtyper er et virkemiddel som bidrar til å gi økt fokus, bevissthet og kunnskap om naturtyper, og konkretisere naturtyper det er spesielt viktig å ta vare på. Når en naturtype er valgt ut skal det ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom, tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype slik at forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand unngås. Ordningen bygger på at myndighetene bruker allerede eksisterende virkemidler, f.eks. i ny plandel av plan- og bygningsloven, men slik at de utvalgte naturtypene vektlegges tyngre enn det som ellers ville være tilfelle, og på en bedre og mer samordnet måte. Det er særskilte regler i §§ 54 og 55 for utvelgingens betydning i jord- og skogbruk.

Reglene om utvalgte naturtyper har karakter av bindende retningslinjer for bærekraftig bruk, og er knyttet opp mot plan- og bygningsloven og annet relevant lovverk. Reglene er generelle, dvs. at de ikke angir konkrete, geografisk avgrensede enkeltområder (§ 53).

For utvalgte naturtyper gjelder følgende:
Generelt:
- Før beslutning om inngrep i en forekomst av en utvalgt naturtype treffes, må konsekvensene for den utvalgte naturtypen klarlegges.
- Ved vurderingen av om den utvalgte naturtypes utbredelse eller økologiske tilstand forringes, skal det legges vekt på forekomstens betydning for den samlede utbredelse og kvalitet av naturtypen, og om en tilsvarende forekomst kan etableres eller utvikles på et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretakelsen, opprettelsen eller utviklingen av en slik forekomst. Dette gjelder tiltak som krever en eller annen form for tillatelse.

For jordbruks- og skogbrukstiltak gjelder i tillegg:
- Meldeplikt for skogbrukstiltak og jordbrukstiltak som berører forekomster av utvalgte naturtyper
- Tilbakemelding fra kommunen før tiltaket utføres
- Beskyttelsesnivået må ikke medføre at eksisterende næringsvirksomhet må opphøre. I disse tilfellene er områdevern det aktuelle virkemidlet. Det offentlige kan inngå nærmere avtale med grunneier eller rettighetshaver om skjøtsel av en forekomst av utvalgt naturtype.

- Må ligge innenfor rammen av skogbrukslova og jordlova. I skog kan det legges føringer for bærekraftig bruk på mindre deler av områder i skog. Ordningen vil ikke omfatte større arealer av produktiv skog.

- For skogbrukstiltak og jordbrukstiltak legges det opp til at grunneier og rettighetshaver vil bli underrettet av fylkesmannen eller vedkommende kommune at de har kjente forekomster av utvalgte naturtyper på sin eiendom. Dette for å sikre at grunneier og rettighetshaver får tilstrekkelig kjennskap til ordningen.

Ved utvelging av en naturtype der aktiv skjøtsel eller andre typer tiltak er en forutsetning for ivaretakelse av naturtypen, skal staten legge frem en handlingsplan for å sikre naturtypen, jf. § 52, fjerde ledd. I Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 433, legges det opp til at staten i slike tilfeller vanligvis skal legge frem et *utkast til handlingsplan* senest samtidig med utvelgingen.

Konsekvenser

Generelt
Ordningen med utvalgte naturtyper er et ledd i den felles innsatsen for å ta vare på mangfoldet av naturtyper og er knyttet til forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer i § 4.

Utvalgte naturtyper er regler om bærekraftig bruk.
Det skal ferdigstilles handlingsplaner for alle utvalgte naturtyper som foreslås i denne runden. Det er opprettet tilskuddsordninger for aktive tiltak som følger av handlingsplanene. Dette er

ordninger som grunneiere, kommuner, organisasjoner og andre kan søke om midler fra til tiltak som skjøtsel, restaurering og gjenoppretting.

Fylkesmannen vil ha et ansvar for å informere grunneiere, rettighetshavere og andre om aktuelle tilskuddsordninger.

For utvalgte naturtyper skal slike tilskuddsmidler ses i sammenheng med berørte sektorers egne økonomiske virkemidler. Skjøtselstiltak i forekomster av utvalgte naturtyper kan kun skje etter samråd med grunneieren.

Nyttevirkninger

Forskriften vil bidra til at natur sikres, jf. det nasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold. Administrativt vil ordningen samlet sett medføre en forenkling for kommuner, grunneiere og rettighetshavere ved at staten samordner sine prioriteringer av natur utenfor verneområdene. Tiltak vil også føre til økt kunnskap om natur og hvordan den skal forvaltes og skjøttes. Det forventes at tiltak (tilskudd) også vil bidra til økt sysselsetting lokalt gjennom at mange skjøtsels- og sikringstiltak kan utføres av kommuner, organisasjoner og grunneiere.

Økonomiske konsekvenser

Grunneiere og rettighetshavere
Den generelle betydningen av utvelgelsen følger av naturmangfoldloven §§ 53 – 56, og avhenger av oppfølgning fra kommuner og sektorer i tråd med relevant regelverk. I skog legges det ikke opp til et beskyttelsesnivå som innebærer at pågående næringsvirksomhet må opphøre eller bli vesentlig vanskeliggjort, jf. Ot.prp. nr 52 (2008-2009) Om lov om naturens mangfold (naturmangfoldloven), side 438. Men det kan det legges føringer for bærekraftig bruk på mindre deler av områder i skog (den utvalgte naturtypen), slik det er hjemmel til i dag etter skogloven. Ordningen vil ikke omfatte større arealer av produktiv skog. Erstatningsspørsmål avgjøres ut fra de ulovfestede regler om erstatning for rådighetsreguleringer.

Staten
Det er fra og med 2010 etablert en ordning på statsbudsjettet med tilskudd til utvalgte naturtyper. For budsjettåret 2010 er det avsatt 10 mill. kroner til slikt tilskudd, jf. Prop. 1 S (2009-2010) fra Miljøverndepartementet der også tildelingskriteriene fremgår. Det vil bli lagt vekt på å gi tilskudd til tiltak som er i tråd med utarbeidete handlingsplaner. Den årlige budsjettmessige oppfølgingen knyttet til ordningen vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen.

Kommuner
Reglene om utvalgte naturtyper antas heller ikke å ha nevneverdige økonomiske konsekvenser for kommunene. Ordningen kan ha positive konsekvenser der kommunen kan søke om tilskudd til å utføre skjøtsel.

Administrative konsekvenser

Staten
Forskriften om utvalgte naturtyper medfører ingen endring i forvaltningsmyndigheten i å ta vare på naturmangfoldet, men vil gi et økt fokus og økt hensyntaken til de naturtyper som blir utvalgt. Dette vil medføre en enklere og mer forutsigbar forvaltning for berørte sektormyndigheter og forventes på sikt å gi en mer effektiv forvaltning.

Det vil bli utarbeidet en veileder til hjelp i forvaltningen av utvalgte naturtyper. Fylkesmannen vil måtte avsette noe ressurser for å nå ut med informasjon om hvor forekomstene av utvalgte naturtyper finnes, til informasjon om tilskuddsordninger, og til dialog med kommuner, grunneiere, tiltakshavere og andre aktører i lokalmiljøet om hvordan forekomstene bør skjøttes og hvilke aktiviteter som eventuelt ikke kan finne sted der.

Kommuner
Kommuner som har forekomster av utvalgte naturtyper vil i forvaltningen av forekomstene av de utvalgte naturtypene måtte forholde seg til naturmangfoldlovens regler side om side med plan- og bygningsloven og sektorregelverk som de er myndighet etter. Kommunene vil som myndighet etter plan- og bygningsloven og andre lover få en sentral rolle i arbeidet med å forvalte utvalgte naturtyper, men ordningen er ikke vurdert å ha større administrative eller økonomiske konsekvenser med hensyn til oppfølgningen i den kommunale forvaltningen, jf. Ot prp. nr. 52. på s. 363. Dette har sammenheng med at vedtak fremdeles skal fattes etter andre lovverk enn naturmangfoldloven. Det kan imidlertid bli noe merarbeid i forbindelse med saksbehandling av meldepliktige jord- og skogbrukstiltak. Kommunene vil få tilbud om opplæring i ordningen med utvalgte naturtyper som et ledd i et bredt kursopplegg i naturmangfoldloven allerede før sommeren. Særskilte plikter som kommunen har etter naturmangfoldloven § 56 er blant annet kunngjøring av tillatelser til tiltak i forekomster av en utvalgt naturtype og rapportering av forekomster av utvalgte naturtyper. Det forutsettes at kommunene vil være behjelpelige overfor fylkesmannen med den informasjonen som skal ut til de grunneiere og rettighetshavere som har en forekomst av en utvalgt naturtype på sin eiendom.

I vedlegg 1 er konsekvensene av tiltak etter forskriftene kommentert for hver naturtype.

Kunnskap om geografisk plassering av naturtyper
Forskrift om utvalgte naturtyper omfatter de naturtypene som er beskrevet der, både forekomster som er kjent og forekomster som ikke er kjent. Opplysninger om en naturtypes utbredelse er imidlertid svært viktig for sikre naturtypen, og kan finnes i handlingsplanen for naturtypen og i Direktoratet for naturforvaltnings Naturbase (http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/), som vil bli løpende oppdatert, i kommunenes registreringer av biologisk mangfold og i kommunenes arealplaner.

I vedlegg 3 er en oversikt over hvilke kommuner som har kartlagte forekomster av de ulike naturtypene. Denne listen er veiledende. Kartleggingsarbeidet og innlegging i databaser er en kontinuerlig prosess. Naturtyper kan derfor finnes i kommuner selv om de ikke er krysset av på lista.

Som tidligere nevnt har et viktig premiss for det utvalget som er gjort nå, vært at det er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tilgjengelighet av stedfestet informasjon om forekomster av naturtypen.

Fylkesmannen vil få et ansvar for å underrette grunneiere og rettighetshavere om hvor forekomstene av utvalgte naturtyper finnes, og til dialog med kommuner, grunneiere, tiltakshavere og andre aktører i lokalmiljøet om hvordan forekomstene bør skjøttes og hvilke aktiviteter som eventuelt ikke kan finne sted der. Det forutsettes at kommunene er behjelpelig overfor fylkesmannen med den informasjonen som skal ut til de grunneiere og rettighetshavere som har en forekomst av en utvalgt naturtype på sin eiendom.

Kontakt

Spørsmål angående nærmere lokalisering av naturtypene rettes til respektive fylkesmann.

Spørsmål forøvrig kan rettes til følgende personer ved DN:

Terje Klokk: Terje.Klokk@dirnat.no, tlf 73580628 (koordinering, utvalgte naturtyper generelt, hule og store eiker, kalk-lindeskog)
Sissel Rübberdt: Sissel.Rubberdt@dirnat.no tlf 73 58 06 19 (slåttemark, slåttemyr)
Hanne Hegseth: Hanne.Hegseth@dirnat.no tlf 73 58 07 04 (kalksjøer)
Gudrun Syrstad: Gudrun.Syrstad@dirnat.no tlf 73 58 04 68 (forskrift, naturmangfoldloven)

For å lette behandlingen av høringsuttalelsene, ber vi om at svarene sendes direkte pr. e-post til Terje.Klokk@dirnat.no

Uttalelsene ønskes strukturert slik at generelle kommentarer kommer først og deretter kommentarer knyttet til den enkelte naturtype.

Med hilsen

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift
Yngve Svarte
Direktør Artsforvaltningsavdelingen

Jon Barikmo

Vedlegg:
1. Omtale av hvert forslag til utvalgt naturtype.
2. Forslag til forskrift
3. Oversikt over kommuner med foreslåtte utvalgte naturtyper.

Høringsinstanser

Departementene
Fylkesmennene
Fylkeskommunene
Kommunene

Sametinget, Boks 144, 9735 KARASJOK
Statens landbruksforvaltning, Postboks 8140 Dep., 0033 OSLO
Reindriftsforvaltningen, Markveien 14, 9510 ALTA
Bergvesenet, Boks 3021 Lade, 7441 TRONDHEIM
Forsvarsbygg, postboks 405, sentrum, 0103 OSLO
Vegdirektoratet, Boks 8142 Dep. 0033 OSLO
Fiskeridirektoratet, Postboks 185 Sentrum, 5804 Bergen
Jernbaneverket, Postboks 1162, 0107 OSLO
Norges vassdrags- og energidirektorat, Boks 5091 Majorstua, 0301 OSLO
Artsdatabanken, Erling Skakkes gt. 47, 7491 Trondheim

Statkraft SF, Postboks 200 Lilleaker, 0216 OSLO
Statnett SF, Postboks 5192 Majorstua, 0302 OSLO
Statskog SF, seerviceboks 1016, 7809 NAMSOS

Norges Bondelag, Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO
Norges Skogeierforbund,postboks 1438 Vika, 0115 OSLO
Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Øvre Vollgate 9, 0158 OSLO
Norskog, Lilleakerveien 31, 0216 OSLO
Norges Fjellstyresamband, Stortingsgt. 5, 0161 OSLO
Kommunenes sentralforbund, Postboks 1378 Vika, 0114 OSLO
Utmarkskommunenes sammenslutning, Postboks 471, Sentrum, 0105 OSLO
Norsk Allmenningsforbund, 2610 MESNALI
Norsk Vindkraftforening – NORWEA, Wergelandsveien 23B, 0167 OSLO
Småkraftforeninga, Postboks 123, Lilleaker, 0216 OSLO
Energi Norge, Postboks 7184 Majorstuen, 0307 OSLO
Distriktenes energiforening Defo., Postboks 1497 Vika, 0116 OSLO
Norsk Fjernvarme, P.b. 7184 Majorstuen OSLO

Norske Reindriftsamers landsforbund, Boks 508, 9255 TROMSØ
Norske Samers Riksforbund, Boks 173, 9521 KAUTOKEINO
Samenes landsforbund, Kirkemo, 9826 SIRMA

Norges Naturvernforbund, Boks 342 Sentrum, 0101 OSLO
Naturvernforbundet i Buskerud, Åssideveien, 3322 DARBU
WWF Norge, Boks 6784 St. Olavspl., 0130 OSLO
SABIMA, Postboks 6784 St. Olavsplass, 0130 OSLO
Norsk Botanisk Forening, Postboks 1172 Blindern, 0318 OSLO
Norsk Orkideforening, Enebakkvegen 605, 1404 SIGGERUD
Norsk Ornitologisk Forening, Sandgata 30B, 7012 TRONDHEIM
Norsk entomologisk forening, v/ Hallvard Elven, Munkebekken 186, 1061 OSLO
Norsk Zoologisk Forening, Boks 102 Blindern, 0314 OSLO
Norsk limnologforening, Postboks 86 Blindern, 0314 OSLO
Norsk Biologiforening, Postboks 1066 Blindern, 0316 OSLO
Miljøstiftelsen Bellona, Postboks 2141 Grünerløkka, 0505 OSLO
Natur og Ungdom, Torggt. 34, 0183 OSLO

Norges Miljøvernforbund, Postboks 539, 5806 BERGEN
Fremtiden i våre hender, Postboks 4743 Sofienberg, 0506 OSLO
Greenpeace Norge, Postboks 6803 St. Olavs gt. 11, 0165 OSLO
SRN Samarbeidsrådet for naturvernsaker, postboks 7 sentrum, 0101 OSLO
Den Norske Turistforening, Boks 7 Sentrum, 0101 OSLO
Friluftslivets fellesorganisasjon, Nedre Slottsgt 25, 0157 OSLO
Friluftsrådenes Landsforbund, Gml. Drammensvei 203, 1337 SANDVIKA
Norges Jeger- og Fiskerforbund, Postboks 94, 1378 NESBRU
Nasjonalt Museumsnettverk for kulturlandskap, De Heibergske Samlinger - Sogn Folkemuseum Vestreim, 6854 KAUPANGER
Norsk Kulturarv, Vågåvegen 35, 2680 VÅGÅ
Biofokus, Gaustadalléen 21, 0349 Oslo
Kulturlandskapssenteret i Telemark, Bygdesentralen, 3690 HJARTDAL
Helgeland Museum Naturhistorisk avdeling, 8622 MO I RANA
Bioforsk Midt-Norge, Kvithamar, 7500 STJØRDAL
Bioforsk Fr. A Dahlsvei 20, 1432 ÅS
Bioforsk Økologisk, Gunnars veg 6, 6630 TINGVOLL
Miljøfaglig utredning AS, Åsdalsveien 18, 1166 OSLO
NINA Oslo, Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Høgskulen i Sogn og Fjordane, Postboks 133, 6851 SOGNDAL
Høgskolen i Nord-Trøndelag, p.b. 2501, 7729 STEINKJER

UiTø, 9037 TROMSØ
NTNU, 7491 TRONDHEIM
UiB, postboks 7800, 5020 BERGEN
UiO, postboks 1072 Blindern, 0316 OSLO
Universitetet i Stavanger, 4036 STAVANGER
Universitetet for miljø- og biovitenskap, Postboks 5003, 1432 ÅS
Tromsø Museum, Universitetsmuseet, 9037 TROMSØ
NTNU, Vitenskapsmuseet, Erling Skakkes gt. 47 b, 7012 TRONDHEIM
Bergen Museum, Universitetet i Bergen, Postboks 7800, 5020 BERGEN
Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum, Postboks 1172 Blindern, 0318 OSLO
Stavanger Museum, Zoologisk avdeling, Musegt. 16, 4010 STAVANGER
Agder naturmuseum og botaniske hage, Postboks 1887 Gimlemoen, 4686 KRISTIANSAND

Norsk institutt for naturforskning, Tungasletta 2, 7485 TRONDHEIM
Norsk institutt for skogforskning, Høgskoleveien 12, 1432 ÅS
Norsk Institutt for Vannforskning, Postboks 173 Kjelsås, 0411 OSLO

Vedlegg II

Forskrift om utvalgte naturtyper

Fastsatt ved kongelig resolusjon ... med hjemmel i lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 52. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. *Formål*

Formålet med forskriften er å ivareta mangfoldet av naturtyper innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype, jf. naturmangfoldloven § 4.

§ 2. *Avgrensning*

Forskriften gjelder på norsk territorium, herunder innsjøer og vassdrag, og i Norges territorialfarvann, med de begrensninger som måtte fremgå av § 3.

§ 3. *Utvalgte naturtyper*

Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52 er forekomster av

1) slåttemark klassifisert som svært viktig og viktig av Direktoratet for naturforvaltning, og for lauveng, også forekomster klassifisert som lokalt viktig. Med slåttemark menes åpen eng som er slått på tradisjonell måte gjennom meget lang tid og som ikke har vært gjødslet eller pløyd. Det omfatter også slåttemark med spredte lauvtrær som har vært høstet til lauvfor (lauveng).
2) slåttemyr klassifisert som svært viktig og viktig av Direktoratet for naturforvaltning. Med slåttemyr menes myr som er slått på tradisjonell måte gjennom meget lang tid.
3) hule eiker. Med hule eiker menes eiketrær som har en omkrets på minst 200 cm, og eiketrær som er synlig hule og har en omkrets på minst 95 cm.
4) kalk-lindeskog. Med kalk-lindeskog menes tørr linde-hasseldominert skog på grunnlendte kalkrygger og mer eller mindre sørvendte, berglendte rasmarker på kalk.
5) kalksjøer. Med kalksjøer menes innsjøer med høyt kalsiuminnhold, og med forekomst av Rødkrans (*Chara tomentosa*), Smaltaggkrans (*C. rudis*), Hårpiggkrans (*C. polyacantha*), Stinkkrans (*C. vulgaris*), Knippebustkrans (*C. curta*), Gråkrans (*C. contraria*), Blanktjønnaks (*Potamogeton lucens*), Sliretjønnaks (*Stuckenia vaginata*), Vasskrans (*Zannichellia palustris*) eller andre truede kalkkrevende plante- eller dyrearter.

§ 4. *Utvelgelsens betydning*

Betydningen av at en naturtype er en utvalgt naturtype etter forskriften, følger av naturmangfoldloven §§ 53til 56.

Frist for kommunen til å gi tilbakemelding på melding om skogbrukstiltak, jf naturmangfoldloven § 54, og jordbrukstiltak, jf naturmangfoldloven § 55, er 3 uker fra meldingen kom inn til kommunen.

§ 5. *Handlingsplan*

Det skal utarbeides handlingsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel og andre tiltak for naturtypene nevnt i § 3 nr. 1, 2, 3, 4 og 5.

§ 6. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft....

Kongen fastsetter ved forskrift hva som regnes som igangværende bruk for virksomhet i henhold til

a) utvinningstillatelse etter lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven),

b) utmål etter lov 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk (bergverksloven),

c) mineralloven.

§ 51. *(fremgangsmåten ved fastsetting av erstatning)*

Staten skal senest ett år etter at vernevedtaket ble truffet, gi tilbud om erstatning etter § 50 til en eier eller rettighetshaver som har fremsatt skriftlig krav om dette innen fire måneder fra vernevedtaket. Departementet kan forlenge fristen og kan også gi oppfriskning for oversittelse av fristen. Bestemmelser i lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) om oppfriskning gjelder så langt de passer.

Blir tilbudet ikke akseptert, kan eier eller rettighetshaver senest seks måneder etter at det ble gitt, sette frem krav for fylkesmannen om at staten begjærer rettslig skjønn for tingretten til fastsetting av erstatning etter § 50.

Skjønnet holdes etter reglene i lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker (skjønnsprosessloven) og reglene i dette ledd. Tingretten kan gi oppfriskning for oversittelse av fristen i annet ledd etter reglene i tvisteloven. For saksomkostninger ved underskjønn gjelder skjønnsprosessloven § 42. Ved overskjønn begjært av staten skal staten dekke grunneierens nødvendige omkostninger. Ved overskjønn begjært av grunneieren får reglene i tvisteloven kapittel 20 anvendelse.

Kapittel VI. Utvalgte naturtyper

§ 52. *(utvalgte naturtyper)*

For å fremme målet i § 4 kan Kongen i statsråd fastsette forskrift som angir bestemte naturtyper som utvalgte i hele eller deler av landet. Det kan i forskriften angis nærmere kriterier for hvilken type forekomster av naturtypen som omfattes av reglene i dette kapittel.

Ved avgjørelsen av om en naturtype skal bli utvalgt, skal det legges særlig vekt på om

a) naturtypen har en utvikling eller tilstand som strider mot målet i § 4,

b) naturtypen er viktig for en eller flere prioriterte arter,

c) naturtypen har en vesentlig andel av sin utbredelse i Norge, eller

d) det er internasjonale forpliktelser knyttet til naturtypen.

Når det foreligger dokumentasjon for at en naturtype etter vitenskapelige kriterier antas å ha en tilstand eller utvikling som vesentlig strider mot målet i § 4, skal myndighetene etter loven her - av eget tiltak eller etter krav fra en organisasjon eller andre med rettslig interesse - vurdere om det bør gis forskrift etter første ledd.

Ved utvelging av en naturtype der aktiv skjøtsel eller andre typer tiltak er en forutsetning for ivaretakelse av naturtypen, skal staten legge frem en handlingsplan for å sikre naturtypen.

§ 53. *(utvelgingens generelle betydning)*

Ved utøving av aktsomhetsplikten etter § 6 skal det tas særskilt hensyn til forekomster av utvalgte naturtyper for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand.

Ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom skal det tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype slik at forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand unngås. Før det treffes en beslutning om å gjøre inngrep i en forekomst av en utvalgt naturtype, må konsekvensene for den utvalgte naturtypen klarlegges. Kongen kan gi forskrift om utføring og behandling av en slik konsekvensanalyse.

Ved vurderingen av om den utvalgte naturtypes utbredelse eller økologiske tilstand forringes, skal det legges vekt på forekomstens betydning for den samlede utbredelse og kvalitet av naturtypen og om en tilsvarende forekomst kan etableres eller utvikles på et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretakelsen, opprettelsen eller utviklingen av en slik forekomst.

Rettslig bindende plan etter plan- og bygningsloven som avklarer arealbruken for en forekomst av en utvalgt naturtype og som er vedtatt etter at forskrift etter § 52 er gitt, går foran reglene i første til tredje ledd.

Kommunen kan ved forskrift bestemme at reglene i §§ 53 til 56 også skal gjelde for kommunens forvaltning av forekomster av andre nærmere bestemte naturtyper i kommunen.

Det offentlige kan inngå nærmere avtale med grunneier eller rettighetshaver om skjøtsel av en forekomst av en utvalgt naturtype.

§ 54. *(meldeplikt for skogbrukstiltak)*

Skogbrukstiltak som berører forekomster av utvalgte naturtyper og som ikke krever tillatelse, skal meldes til kommunen før tiltaket iverksettes. Tilbakemelding fra kommunen skal foreligge før tiltaket utføres. Kommunen skal vurdere tiltaket etter reglene i § 53 annet og tredje ledd. Finner kommunen at tiltaket kan medføre forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand, kan kommunen nekte tiltaket eller gi nærmere pålegg om hvordan tiltaket skal gjennomføres i samsvar med reglene i lov 27. mai

2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova) § 6 fjerde ledd eller § 8 annet ledd. Frist for tilbakemelding kan fastsettes i forskrift etter § 52 første ledd.

§ 55. *(meldeplikt for jordbrukstiltak)*

Jordbrukstiltak som berører forekomster av utvalgte naturtyper og som ikke krever tillatelse, skal meldes til kommunen før tiltaket iverksettes. Tilbakemelding fra kommunen skal foreligge før tiltaket utføres. Kommunen skal vurdere tiltaket etter reglene i § 53 annet og tredje ledd. Finner kommunen at tiltaket kan medføre forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand, kan kommunen nekte tiltaket eller gi nærmere pålegg om hvordan tiltaket skal gjennomføres i samsvar med forskrift etter lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 11 første ledd.

Eiere eller brukere av jordbrukseiendommer som inneholder forekomster av utvalgte naturtyper, kan søke kommunen om godkjenning av miljøplan. Slik godkjenning innebærer at meldeplikten etter første ledd ikke gjelder for jordbrukstiltak som utføres i samsvar med planen.

§ 56. *(kunngjøring og klage)*

Tillatelse til tiltak i forekomster av en utvalgt naturtype skal kunngjøres i minst én avis som er alminnelig lest på stedet eller på den måten som følger av den enkelte lov. Ved utvalgte naturtyper i sjø skjer kunngjøringen på en måte som er hensiktsmessig for at berørte interesser kan bli kjent med tillatelsen.

Blir en tillatelse eller avslag på en tillatelse til tiltak i en forekomst av en utvalgt naturtype påklaget etter ellers gjeldende regler, skal overordnet miljøvernmyndighet få uttale seg til klagen.

Kommunen rapporterer om forekomster av utvalgte naturtyper gjennom de alminnelige rapporteringsrutinene mellom kommune og statlige myndigheter.

Kapittel VII. Tilgang til genetisk materiale

§ 57. *(forvaltning av genetisk materiale)*

Genetisk materiale fra naturen er en felles ressurs som tilhører fellesskapet i Norge og forvaltes av staten. Utnyttingen skal være til mest mulig gagn for miljø og mennesker i både nasjonalt og internasjonalt perspektiv, der det også legges vekt på en hensiktsmessig fordeling av fordelene ved utnytting av genetisk materiale og slik at urfolks og lokalbefolkningers interesser ivaretas.

§ 58. *(uttak og utnyttelse av genetisk materiale fra naturen)*

Kongen kan fastsette at uttak fra naturen av biologisk materiale med formål om å utnytte det genetiske materiale eller utnytting av slikt materiale, krever tillatelse av departementet. Foreligger en tillatelse til uttak, kreves ikke ny tillatelse for senere utnytting, men vilkårene for tillatelsen gjelder tilsvarende for erververen av materialet eller resultatene fra uttaket. Uttak til offentlige samlinger og til bruk og videreforedling i jord- og skogbruk krever ikke tillatelse.

Første ledd innskrenker ikke den rett som en eier eller annen berettiget har på annet grunnlag til å nekte tilgang

a) til det biologiske materialet, eller

b) til grunnen

som det genetiske materialet hentes fra.

Myndigheten kan ved tillatelsen etter første ledd gjøre unntak fra bestemmelsene i kapittel III.

Kongen kan gi forskrift om hvilke opplysninger søknaden skal inneholde, herunder om opplysninger om bruk av urfolks eller lokalbefolknings kunnskap. I forskriften kan det også gis nærmere regler om hvilke vilkår som kan stilles, bl.a. kan det stilles vilkår om at fordeler fra utnytting av genetisk materiale tatt ut fra naturen innenfor norsk jurisdiksjon, skal tilfalle staten. Forskriften kan også angi hvordan grunneiernes, urfolks og lokalbefolkningens interesser ivaretas på en rimelig måte. Det kan stilles vilkår til videre utnytting av materiale som er nødvendige for å sikre at formålet i § 57 blir ivaretatt.

§ 59. *(genetisk materiale i offentlige samlinger)*

Offentlige samlinger skal forvaltes i samsvar med prinsippene i § 57. Den som forvalter samlingen, har plikt til å registrere og gjøre offentlig tilgjengelig hvilket genetisk materiale som tas ut av samlingen.

Med offentlig samling menes en samling av genetisk materiale som forvaltes av eller på vegne av staten og der enhver gis tilgang på nærmere bestemte vilkår.

Den som mottar genetisk materiale som stammer fra en offentlig samling, skal avstå fra i Norge eller i utlandet å kreve noen immaterialrett eller annen rettighet som begrenser bruken av materialet, herunder for bruk til mat- eller landbruksformål, med mindre det har skjedd en bearbeiding som har medført en vesentlig endring av materialet.

Dersom det etableres immaterialrettigheter på genetisk materiale i strid med tredje ledd, skal myndighetene etter loven vurdere å iverksette tiltak, eventuelt reise søksmål, for å sikre at formålet i § 57 blir ivaretatt.

Enhver kan påberope vilkår etter tredje ledd eller andre vilkår som er satt for uttaket, mot den som i strid med vilkårene søker å håndheve en immaterialrett.

		Slåttemark	Slåttemyr	Kalksjøer	Kalklindeskog	Hule og store eiker
Østfold	Halden					x
	Moss					x
	Sarpsborg			X		x
	Fredrikstad			X		x
	Hvaler			X		x
	Aremark	x				x
	Marker	x				x
	Rømskog	x				
	Trøgstad					x
	Spydeberg					x
	Askim					x
	Eidsberg			X		x
	Skiptvet			X		x
	Rakkestad					x
	Råde			X		x
	Rygge					x
	Våler					x
	Hobøl			X		x
Oslo/Akershus	Vestby					x
	Ski	x	x			x
	Ås					x
	Frogn	x				x
	Nesodden	x		X		x
	Oppegård					x
	Bærum	x		X	x	x
	Asker	x	x	X	x	x
	Aurskog-Høland	x				x
	Sørum	x				x
	Fet	x				x
	Rælingen					x
	Enebakk					x
	Lørenskog					x
	Skedsmo			X		x
	Nittedal	x	x			x
	Gjerdrum					x
	Ullensaker	x		X		x
	Nes	x				x
	Eidsvoll	x				x
	Nannestad	x				
	Hurdal	x				
	Oslo			X	x	x

Nord-Trøndealg	Steinkjer				
	Namsos				
	Meråker	x			
	Stjørdal	x		X	x
	Frosta			X	x
	Leksvik	x	x		x
	Levanger			X	x
	Verdal	x	x	X	
	Mosvik	x			x
	Verran	x			
	Namdalseid				
	Inderøy				x
	Snåsa	x			
	Lierne	x			
	Røyrvik		x		
	Namsskogan	x	x		
	Grong				
	Høylandet		x		
	Overhalla		x		
	Fosnes				
	Flatanger				
	Vikna	x			
	Nærøy	x			
	Leka				
Nordland	Bodø	x		X	
	Narvik	x	x		
	Bindal		x		
	Sømna				
	Brønnøy			X	
	Vega	x		X	
	Vevelstad				
	Herøy	x			
	Alstahaug	x		X	
	Leirfjord				
	Vefsn	x		X	
	Grane	x			
	Hattfjelldal	x		X	
	Dønna	x			
	Nesna				
	Hemnes	x	x	X	
	Rana	x		X	
	Lurøy	x		X	
	Træna	x			
	Rødøy	x			
	Meløy	x			
	Gildeskål	x		X	
	Beiarn	x		X	
	Saltdal	x		X	
	Fauske	x			slåttemark
	Sørfold	x			
	Steigen	x		X	
	Hamarøy				
	Tysfjord	x			
	Lødingen				
	Tjeldsund	x			
	Evenes	x		X	
	Ballangen			X	
	Røst	x			
	Værøy				
	Flakstad				
	Vestvågøy	x			
	Vågan	x			
	Hadsel	x			
	Bø	x			
	Øksnes	x			
	Sortland	x			
	Andøy	x			
	Moskenes				